

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

МЕНТАЛЬНА ДОМІНАНТА
ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ УКРАЇНЦІВ
Шеховцова-Бурянова В.А., аспірантка кафедри філософії та міжнародної комунікації
(kata6197@gmail.com)

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Менталітет виступає головною характеристикою нації та насамперед розкриває свідомість людей. Поняття менталітет має латинське походження, яке спочатку було закріплене у багатьох мовах як термін, але потім стало частиною загального вжитку в повсякденному житті.

Термін «менталітет» вперше використовується в XIX століття американським філософом Р.Емерсоном у праці «Риси англійського життя» яка була опублікована у 1856 році розглядає в метафізичному аспекті. На думку філософа поняття «менталітет» уособлюється, як прояв душі та виступає першоджерелом духовних цінностей народу» [3].

Поняття «менталітет» сьогодні має понад десяток визначень та є досить багатозначним. Усі визначення є спільними в тому, що показує його як психологічну властивість, спосіб дії та осмислення буття відповідно до певного алгоритму мислення, який був історично закріплений за даним етносом та явищем, яке закріпилося в політиці, економіці, соціумі в цілому даного народу.

На формування соціально-економічної поведінки менталітету українця вплинули історико-демографічні процеси, у свою чергу прослідковується вплив інших держави на деякі частини країни, що сформували регіональні особливості, адже деякі частини сучасної території країни були під керівництвом інших держав.

Історичними подіями, котрі визначили особливості процесу формування контрkapіталістичних ознак економічної ментальності виступають періоди Козаччини та кріпосне право.

«Козацька епоха спричинила унікальний синтез колективного та індивідуального, свободи волі і вибору з відчуттям дисципліни та відповідальності, духу конкретності та співпраці» [2, с.10]. Відбувся суспільний інтерес до приватної власності на землю. Зародження підприємницької діяльності, що у свою чергу сформувало виробничо-господарський аспект національної економіки української нації.

У свою чергу кріпосне право натомість пригнічувало розвиток індивідуальної власності та підприємницької діяльності. Кріпосному праву властиве покора та терпіння селян в економічній сфері. Селяни не мали змоги працювати на себе та розвивати свою господарську діяльність, у свою чергу вони повинні були працювати на панів та платити за користуванням землі, але у свою чергу діяльність людини була обезціненна [2, с.10].

Серед характеристик, які перешкождали розвитку ринкових взаємин у ментальності українців можна відмітити відсутність автономії, контроль за діяльністю індивіда, відсутність індивідуальності в економіці, що є життєво необхідним для становлення індивідуалістичності економічної ментальності; відсутність самостійності в економічних стосунках у суспільній системі через втручання в їх зміст умоглядних ідеологічних конструкцій.

За умов закінчення радянського суспільства, в умовах соціально-економічної кризи для широких мас населення виникає ситуація необхідності індивідуальних старань окремого індивіда, які сприяють покращенню економічного становища людини та досягненню якогось соціального рівня. Починається процес формування вільної особистості у вільній країні. Виникають передумови створення соціокультурного становища дистанціювання окремого індивіда як суб'єкта суспільного процесу, а за цим повинні створюватися економічний ринок, політичний і духовний плюралізм, індивідуалізм як аспект відношень окремого індивіда із суспільством та світом, і, отже, починають створюватися незвичні характеристики цивілізованої ринково-спрямованої економічної ментальності, в якій зміни виникають в першу чергу. У новій суспільній реальності виникають нові норми і правила, потрібні для життєдіяльності, все більше починають виникати психологічні аспекти економічної поведінки особистостей.

На сьогоднішній час одним із виявом економічної поведінки українського народу виступає ведення підприємницької діяльності та створення та інвестувати в нові підприємства, що виступає розвитком української економіки. В економічній поведінці українського народу виявляються зорієнтовані риси ментальності, а саме, раціоналізм в поведінці, індивідуалізм, незалежність, готовність інвестувати та до ризику в підприємницькій діяльності.

Перелік посилань

1. Власевич Т. Ментальність як вихідний вимір народного світобачення. Вісник Львівського університету, мсерія філос.-політолог. студії. Випуск 1, 2011. С.61-70.
2. Возьний К. З. Економічна поведінка людини та її ментальні мотиви. Актуальні проблеми економіки №5(95), 2009. С.10-14.
3. Рубан А.О. Теоретико-методологічні основи формування української ментальності в контексті історико-філософського аналізу [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://www.filosof.com.ua/Jornel/M_40/Ruban.htm.